

A Régiók Bizottsága véleménye – Induló csúcstechnológiai vállalkozásokat támogató ökoszisztémák létrejöttét segítő intézkedések

(2014/C 415/02)

Előadó Markku Markkula (FI/EPP), Espoo városi tanácsának tagja**I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK****A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA****Bevezetés**

Újabb tanulmányok⁽¹⁾ szerint az internetes gazdaság a G-20 fejlett piacain előreláthatólag évente 8 %-os növekedést fog mutatni az elkövetkezendő öt évben. Az alkalmazásfejlesztők száma Európában pedig a 2013-as egymillióról 2018-ra 2,8 millióra fog növekedni⁽²⁾. A támogatás és a marketing területén 2013-ban 1,8 millió munkahely volt, és ez a szám 2018-ra 4,8 millióra emelkedik majd. Ezek az adatok azt mutatják, hogy különös figyelmet kellene fordítani az induló csúcstechnológiai vállalkozásokra, amelyek megfelelő irányítás mellett a növekedés és a munkahelyteremtés valódi motorjai lehetnének Európa számára. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról, hogy az öreg kontinensen a vállalkozói szellemet nem ösztönözték szisztematikus módon, így mostantól és a jövőben sokkal intenzívebb és hatékonyabb erőfeszítésekre van szükség. Az állami kiadások egyharmadáért és az állami beruházások kétharmadáért felelve a helyi és regionális önkormányzatok valóban meghatározó szerepet játszanak az EU céljainak elérésében és a vállalkozói szellem erősítésében.

Alapgondolatok

1. Az induló csúcstechnológiai vállalkozásokat körülvevő ökoszisztémák olyan egységek, amelyeket nem, vagy csak részben lehet előre megtervezni és kidolgozni. Az ökoszisztémákban sok a nem befolyásolható változó. **Mégis azonosíthatóak azok a tényezők, amelyek megkönnyítik a vállalkozást,** ezek pedig a következők: a hitelekhez való könnyebb hozzáférés, hatékony szabályozás és adózási rendszer, a vállalkozói kultúra támogatása és a nagyobb kockázatvállalás. Ezeket a tényezőket már több alkalommal hangsúlyozta az Európai Bizottság, különösen a 'Vállalkozás 2020' cselekvési tervben⁽³⁾. Ugyanakkor a csúcstechnológiával foglalkozó vállalkozások megerősítéséhez arra is mindenképpen szükség van, hogy meglegyenek azok az infrastruktúrák, amelyek biztosítják a szélessávú hozzáférést.
2. Így tehát nem lehet előre megállapítani, hol fog létrejönni egy ökoszisztéma. Arról, hogy az induló vállalkozások hol telepsznek meg, nem a politikaalkotók fognak dönteni, hanem maguk a létrejövő vállalkozások annak alapján, hogy a felkínált feltételek hol lesznek kedvezőek fejlődésük szempontjából.
3. Az ilyen típusú ökoszisztémák támogatására mobilizálni kellene a közigazgatást és a politikaalkotókat, a vállalati spektrumot, a tudományos életet, a diákokat és minden egyéb szereplőt, és biztosítani kell számukra a megfelelő eszközöket és kultúrát. **Ennek során döntő szerepe van az oktatásnak, ahol a kiválóságot és az innovációt a személyek biztosítják.**
4. A nemzeti szintű összehangolás logikáját követve a források polarizációjára és jól meghatározott kritériumok alapján kiválasztott bizonyos ökoszisztémákra való összpontosításra lenne szükség, hogy a minimálisra csökkenjen a sikertelenség és az alacsony hatékonyság kockázata. A regionális szint a legalkalmasabb arra, hogy megfontoljuk a források csoportosításának különböző formáit.
5. Európában mind a nemzeti, mind a regionális kezdeményezések túlzott szétforgácsoltsága jellemző. Érezhetően közös viszonyítási keretre van szükség.

Feltérképezés

A célok elérésére vonatkozó döntéshozatal kiindulási pontja, hogy világos, átfogó információkkal rendelkezünk a jelenség kezeléséhez. Az RB ezért úgy véli, hogy hasznos lenne:

6. felmérést végezni arról, hogy ténylegesen mi történt eddig, figyelembe véve, hogy a különböző európai régiók már rendelkeznek eszközökkel és/vagy éppen elfogadnak politikákat az induló csúcstechnológiai vállalkozások támogatására. Ennek segítségével létrehozható egy olyan táblázat, mely egyszerűen és azonnal értelmezhető;

⁽¹⁾ BCG, 'The \$4.2 Trillion Opportunity – the internet economy in the G-20', 2012. március.

⁽²⁾ GIGAOM RESEARCH, 'Sizing the EU app economy', 2014. február.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0795:FIN:HU:PDF>

7. az adatokat klaszterekbe rendezni a legfontosabbak beazonosítása érdekében: ily módon képesek leszünk analitikusan értelmezni a régiók által már elfogadott intézkedéseket és meghatározni az általános tendenciákat;
8. megfelelő adatbázist kialakítani, amelynek segítségével a decentralizált kormányzati szintek megoszthatják legjobb elfogadott gyakorlataikat. Ennek következtében lehetségessé válik az igen hasznos teljesítményértékelő gyakorlatok végrehajtása is, főként a szabályozás tekintetében kevésbé fejlett régiók esetében;
9. az intézkedések hatékonyságát értékelő mechanizmust bevezetni az elért eredmények időszakos és időközi értékelésére;
10. tisztázni, hogy kik a leginkább érintett felek regionális szinten, és milyen felelősséggel bírnak az induló vállalkozások támogatásában. A már rendelkezésre álló és más európai projektekben használt eszközök (Dynamic Mapping of Web Entrepreneurs and Startups' ecosystem, Cluster Observatory) is alkalmazásra kerülnek ebből a célból.

Az adminisztratív eljárások egyszerűsítése és egységesítése

11. Mivel az induló vállalkozások koncepciója rugalmasságot feltételez, a minimumra kellene csökkenteni a bürokratikus terheket. A bürokrácia még ma is az egyik fő probléma, amelyet meg kell oldani. Az RB ezért a következőket javasolja:
 - 11.1. **a regionális szabályok egyszerűsítése és egységesítése** olyan módon, hogy azok ne adódjanak hozzá feleslegesen a nemzeti szabályokhoz;
 - 11.2. strukturált módon, az adatvédelmi szabályokat is tiszteletben tartva, online rendelkezésre kellene bocsátani a lehető legtöbb hasznos információt;
 - 11.3. **az információkra vonatkozóan minimális normákat kellene meghatározni** oly módon, hogy az elősegítse a kedvezményezettek által elvégzett értékelést és összehasonlítást;
 - 11.4. online hozzáférhetővé kell tenni minden eljárást, minimálisra csökkentve azok redundanciáját; valamint lehetőséget kell teremteni arra, hogy a bürokratikus eljárásokat online bonyolítsák;
 - 11.5. az információkat online kellene rendelkezésre bocsátani mind a helyi nyelven, mind pedig angolul.
12. A 11.1.–11.5. pontokat tehát a meglévő eszközök használatával is végre lehet hajtani, ilyen eszköz a http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go/ portál.

A közigazgatási szervek személyzetének képzése

A csúcstechnológiai induló vállalkozásokat támogató ökoszisztémák létrejöttének segítésére vonatkozó átfogó stratégia részeként az RB hangsúlyozza, hogy:

13. **a regionális és helyi közigazgatási szervek személyzetét tovább kell képezni.** Azokat, akik a gazdaság jövőjével kapcsolatos elgondolásokat fogják kidolgozni, fel kell készíteni arra, hogy a lehető legjobban lépést tartsanak az innovációval;
14. **a helyi és regionális önkormányzatokat és az egyéneket általában meg kell tanítani a tervezésre,** vagyis arra, hogy képesek legyenek olyan programot kialakítani, amely elősegíti az eredmény elérését. Vállalkozói képzésre is szükség van;
15. **értékelési mechanizmusokat kell kialakítani a nyújtott szolgáltatások minőségével kapcsolatban,** hogy a közigazgatást jobb szolgáltatásnyújtásra ösztönözzük;
16. jó lenne, ha a régiók – a kormányzatokhoz hasonlóan – elkezdenének **digitálisan gondolkodni.** Ez nemcsak a nagyobb hatékonyságot, hanem a polgároknak nyújtott szolgáltatások javítását is lehetővé tenné;
17. nagyobb elköteleződésre van szükség annak érdekében, hogy minden régió, csakúgy, mint minden tagállam, **Chief Digital Officer** (CDO-t, legfőbb digitális megbízottat) jelöljön ki. A tartósan és teljes munkaidőben kinevezett CDO-k segítenének annak biztosításában, hogy a digitális innovációk a lehető legszélesebb és legnagyobb hatással rendelkezzenek;
18. **a regionális adatok nyilvánossá tétele az adatvédelmi előírásoknak megfelelően.** Ezek képezik az induló vállalkozások éltető erejét. A regionális adatok publikussá tétele növelné az átláthatóságot és a megbízhatóságot, ez pedig megnövelné annak esélyét, hogy az innovatív vállalkozások kapjanak meg esetleges lehetőségeket;

19. amennyiben intelligens növekedésről vagy induló csúcstechnológiai vállalkozások körüli ökoszisztémák létrehozásáról van szó, **minden régiónak ki kell tűznie legalább egy korlátozott számú mennyiségi célt**; alternatív megoldásként pedig kvalitatív megközelítést kell elfogadnia, a 'pozitív változás útját', amely hozzájárul a célok eléréséhez;

20. a politikák monitoringját és értékelését független szakértőkből álló szakmai bizottságnak kell végeznie. A monitoring nyomán minden egyes régiónak **rendszeres jelentést** kell közzétennie **(legalább évente) a kitűzött célok végrehajtásában elért előrehaladásról**. Ebben a jelentésben mindenekelőtt a régió intelligens szakosodási stratégiájának (RIS3) megvalósítását kell megvizsgálni, főként abból a szempontból, hogy hogyan fejlődött az innovációs ökoszisztéma, hogyan érték el növekedést és teremtettek új sikeres vállalkozásokat. Az értékelés célja emellett az idevonatkozó tevékenységek közötti európai szintű koordináció előmozdítása. A jelentés révén azonban nem növekedhetnek a helyi és regionális szereplők adminisztratív terhei;

21. szükség van egy megfelelő statisztikai alap időben történő kialakítására helyi és regionális szinten, valamint **az elért eredmények ellenőrzéséhez használt regionális fejlődési mutatók meghatározására**. A cél az, hogy megértsük, hogy mely politikák voltak hatékonyabbak és melyek kevésbé, és ennek megfelelően alakítsuk a jövőbeni politikát.

A vállalkozói készségek oktatásának támogatása és az innováció ösztönzése

A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy minél magasabb egy vállalkozó képzettsége, annál sikeresebb, függetlenül attól, hogy milyen irányú képzésben vett részt ⁽⁴⁾. Néhány tagállam adatai szerint az egyetem elvégzése után 5 évvel a végzeteknek összesen csupán mintegy 1 %-a vallja magát vállalkozónak. Egyre nagyobb az eltérés a munkaadók igényei és a munkavállalók képességei között is: Európában a munkaadók 26 %-ának okoz nehézséget a munkahelyek betöltése, mivel nincs elegendő megfelelően képzett munkaerő ⁽⁵⁾. Az RB hangsúlyozza tehát a következők fontosságát:

22. **olyan referenciainstítményre van szükség, amely folyamatosan foglalkozik a vállalkozási kultúra ösztönzésével**. E kultúra kialakulását a valódi sikerekről szóló beszámolók által lehetne serkenteni. Európa-szerte minden fiatalat tájékoztatni kellene arról, hogy jelenleg melyek az új technológiák által nyújtott lehetőségek;

23. **a fiatalok proaktív viselkedésének ösztönzése** a vállalkozói tevékenység megkezdése előtt korlátként álló kulturális és pszichológiai gátak megszüntetése által. Ahogy az a *Gondoljuk újra az oktatást* című RB-véleményben ⁽⁶⁾ is szerepel, ehhez egy vállalkozástannal foglalkozó, átfogó oktatási stratégiára van szükség;

24. **a vállalkozásindítás iránti lelkesedés megteremtése**. Ünnepelni kellene és hivatkozási alapként kellene kiemelni azokat a sikeres vállalkozókat, akiknek tevékenysége valódi hatással van az emberek életére. Ösztönzésre van szükség mind a vállalkozói szellem, mind az innováció tekintetében;

25. **a tanterveket szorosan össze kell kapcsolni üzleti inkubátorokkal, az oktatást pedig össze kell hangolni az üzleti élettel**. Ez lehetővé tenné a hallgatók számára, hogy belekóstoljanak abba, mit jelent egy vállalkozás elkezdése és vezetése anélkül, hogy le kellene mondaniuk tanulmányaikról, ami csőd esetén védőhálót biztosítana számukra;

26. **támogatni kellene az üzleti élet szereplőivel közösen szervezett, az induló és növekvő vállalkozásokat célzó oktatási programokat**, amelyek nemzetközi irányultsággal rendelkeznek, és a legújabb technológiai, üzleti és designfejlesztéseket egyesítik a vállalkozói felfedezéssel. Ezek pozitív helyi hatással járnak, valamint bizonyítottan jó eredményekhez vezetnek;

27. annak érdekében, hogy a különféle oktatási és szakképzési programok valóban a piaci igényekhez legyenek szabva, jó elfogadandó kritérium lehet a **közös befektetés, illetve a részleges költségmegosztás**: a vállalatok képesek lennének, sőt, a programok egy része esetében fontos, hogy hajlandóak legyenek arra, hogy maguk is befektessenek, annak bizonyítására, hogy valóban hisznek a kezdeményezésben. Ezek a programok ideális esetben több régióban és üzletágban működő vállalkozások képviselőit tömörítik, rendelkezésükre bocsátják a legfrissebb információkat és technológiákat, valamint partnerségi projekteket indítanak el a vállalkozások és az oktatási és kutatóintézetek között;

⁽⁴⁾ Európai Bizottság, 'Effects and impact of entrepreneurship programmes in higher education', 2012. március.

⁽⁵⁾ McKinsey Global Institute – 'Help wanted: The future of work in advanced economies', 2012. március, James Manyika, Susan Lund, Byron Auguste és Sreenivas Ramaswamy.

⁽⁶⁾ CoR 2392/2012.

28. emellett fel kellene gyorsítani az ilyen típusú programok akkreditációs folyamatát;
29. szinergiát kell teremteni a vállalkozói szellemet támogató különféle európai projektek – főként a Horizont 2020, a COSME és az Európai Strukturális és Beruházási Alapok (ESIF) – között.

Az ökoszisztémák intelligens szakosodása

Amint azt előző, Az innovációs szakadék megszüntetése című véleményében ⁽⁷⁾ már hangsúlyozta, az RB ismét kiemeli az alábbiakat:

30. az Európai Unió Tanácsa hangsúlyozta az intelligens szakosodás elidegeníthetetlen szerepét az Európa 2020 stratégia keretében. Az intelligens szakosodást segítő kutatási és innovációs stratégiákról szóló uniós iránymutatás (RIS3) ezeket a stratégiákat integrált, helyspecifikus gazdasági szerkezetátalakítási menetrendekként definiálja;

31. az intelligens szakosodási platform (S3 platform) nagyobb támogatást kell, hogy nyújtson a kifejezetten a kevésbé fejlett régiókat megcélzó helyi és regionális szintű tevékenységeknek. Ez főként a magas értéktöbbletű tevékenységek azonosítását célzó folyamatok támogatását jelenti az egyes régiókban, a legjobb lehetőségek kínálását a régiók versenyképességének a fokozására, illetve a kapcsolódó intelligens szakosodási stratégiák meghatározása érdekében végrehajtandó politikák megfelelő körének a kialakítását;

32. fontos a markánsan helyi, regionális vagy transzregionális jellegű innovációs és termelési ökoszisztémák uniós és regionális szintű finanszírozása.

Egyéb hasznos intézkedések

Az RB melegen ajánlja az alábbiakat az egyes tagállamok régióinak:

33. **az ökoszisztéma különböző szereplői részéről történő beavatkozások koordinációja.** Az ökoszisztéma szereplői közti kölcsönhatások ösztönzése és hálózataik létrehozásának elősegítése elsősorban a közigazgatási szervek feladata;

34. **nagyobb arányú beszerzés a csúcstechnológiai kkv-któl.** Az EU egészére jellemző, hogy a közbeszerzések nagy része a nagy multinacionális vállalatoktól történik. Időben alkalmazkodni kell a közbeszerzésekről szóló új irányelvek ⁽⁸⁾ rendelkezéseire, amelyek számottevően javítják a kkv-k piacrajutási lehetőségeit;

35. a vezető csúcstechnológiai vállalkozások letelepedésének elősegítése szélesíthetné a tehetséges technológiai szakemberek körét és tovagyűrűző hatást eredményezhetne. Mindezt egy olyan keretben hozhatnák létre, amely nem csak helyi irányultságú.

Kelt Brüsszelben, 2014. október 7-én.

a Régiók Bizottsága
elnöke

Michel LEBRUN

⁽⁷⁾ CdR 2414/2012 fin.

⁽⁸⁾ A 2004/18/EK irányelvet felváltó 2014/24/EU irányelv; a 2004/17/EK irányelvet felváltó 2014/25/EU irányelv.